

Ten geleide '100 jaar orthopedagogiek'

We kondigden het al verscheidene malen tussen de regels door aan: <http://www.100jaarorthopedagogiek.nl>, een site in ontwikkeling en dat zal zo blijven. Een gedeelte ervan, de aanzet, hebben we 'bevoren' en die treft u op de volgende pagina's aan. Op de site zullen verwijzingen naar illustraties en films geplaatst worden, zullen de artikelen gelinkt zijn en alle aanvullingen en aanpassingen zullen daar gerealiseerd worden. Graag maken we daarbij gebruik van uw expertise. Meld ons onvolkomenheden, zend aanvullingen, doe suggesties. Daar waar sprake is van afkortingen zal op de site ook een verklaring worden geplaatst. Wij danken de samenwerkende partners, het Hermen J. Jacobsfonds, Uitgeverij Agiel en het Seminarium voor Orthopedagogiek voor de ondersteuning bij de realisering van dit project.

Wij hopen met deze greep uit het verleden een mooie toekomst tegemoet te mogen gaan.

Op de volgende pagina's wordt u het overzicht '100 jaar orthopedagogiek' gepresenteerd.

Eerst treft u een aantal 'essentiële gebeurtenissen' aan voorafgaand aan 1909, het oprichtingsjaar van 'het tijdschrift'.

Vervolgens wordt de tijdlijn van 1909 tot heden weergegeven.

Deze tijdlijn wordt gerepresenteerd door een 5-tal categorieën, te weten:

Wetten en regelingen	WR		
Gebeurtenissen	G		
Ontwikkelingen in het veld van de orthopedagogiek	OVO		
Artikelen	A		
Ontstaansgeschiedenis	OG		

Zoals u in het overzicht ziet worden de categorieën in het overzicht weergegeven door een afkorting, waarbij de afkortingen in kleur van elkaar onderscheiden worden, alsmede door een specifiek gekleurd tekstveld.

'**Wetten en regelingen**' betreft niet alleen onderwijsgerelateerde informatie maar ook mogelijk beïnvloedende anderssoortige wetgeving en regelingen.

Bij '**Gebeurtenissen**' wordt een gebeurtenis of een aantal gebeurtenissen vermeld die een illustratie beogen te zijn voor de tijd waarin we ons op dat moment bevinden.

'**Ontwikkelingen in het veld van de orthopedagogiek**' is een waaier van gebeurtenissen die zich in een bepaald jaar afspeelden: oprichting, geboorte, publicaties, enzovoort.

'**Artikelen**', is een categorie waarin melding wordt gemaakt van specifieke publicaties.

Bij '**Ontstaansgeschiedenis**' ten slotte dienen gegevens opgenomen te worden t.a.v. specifieke scholen, instellingen en instituten.

Zoals al eerder aangegeven: u treft hier de – beknopte – eerste (druk)versie aan.

Op de site www.100jaarorthopedagogiek.nl zal e.e.a. uitgebreid en gelinkt worden.

Voorafgaand aan 100 jaar orthopedagogiek

1784	OVO	Eerste blindeninstituut
1790	OVO	Oprichting van het instituut voor doven te Groningen door ds. Guyot
1796	OVO	Het rapport van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen 'Algemene denkbeelden over het nationaal onderwijs' verschijnt
1798	WR	Aanstelling van de eerste minister van onderwijs, betiteld als 'Agent van Nationale Opvoeding', met als taak onderwijswetgeving tot stand te brengen
1806	WR	<p>De Nederlandse onderwijswet, ook wel schoolwet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doel van het onderwijs: 'opvoeding tot alle maatschappelijke en christelijke deugden'. • Het onderwijs krijgt tot taak de volkstaal, het Nederlands, te bevorderen en het gebruik van dialecten terug te dringen. Bij de invoering van Algemeen Beschaafd Nederlands (ABN) wordt gebruikgemaakt van de officiële spelling van Siegenbeek uit 1804. Ook het doorvoeren van het decimale stelsel behoort tot de doelen. • Onderscheid tussen openbaar (regel) en bijzonder onderwijs (uitzondering): openbare scholen werden ingericht en gedeeltelijk bekostigd door de lokale overheid, bijzonder onderwijs ging uit van private rechtspersonen. Er werd onderscheid gemaakt bijzonder onderwijs eerste klasse – in stand gehouden door verenigingen en corporaties – en de tweede klasse – zelfstandige onderwijzers die hun geld verdienden door de schoolgelden –. • Leraren werden verplicht vanaf 1806 klassikaal les te gaan geven, hierbij werd de oude manier van lesgeven verboden (het zogenaamde hoofdelijk onderwijs). • Vanaf 1806 moesten onderwijzers bevoegd zijn tot onderwijzen. Daarbij moesten zij examens afleggen waarin zij bewezen dat ze inderdaad bevoegd waren. • Landelijke inspectie hield toezicht of de nieuwe schoolregels werden nageleefd. • Ouders werden verplicht schoolgeld te betalen.
1808	OVO	Oprichting instituut voor blinden te Amsterdam
1848	WR	Thorbecke - Grondwetsherziening

1850	OVO	Initiatief van ds. Van Koetsveld in Den Haag om een school voor 'achterlijke kinderen' op te richten
1855	OVO	Eerste instituut voor zwakzinnigen, School voor minderjarige idioten, in Den Haag
1857	WR	<p>De Onderwijswet</p> <p>Deze poogde een einde te maken aan de schoolstrijd tussen de voorstanders van openbaar en bijzonder onderwijs, die was ontstaan door de Onderwijswet van 1806. In deze wet wordt geregeld dat uitsluitend het openbaar onderwijs wordt gesubsidieerd. Het onderwijs op openbare scholen dient toegankelijk te zijn voor kinderen van elke godsdienstige gezindheid en het onderwijs dient neutraal te zijn. In deze wet wordt voor het eerst in Nederland voorgeschreven in welke vakken lager onderwijs dient te worden gegeven.</p> <p>Onderwijsvormen in deze wet waren: de lagere school; het meer uitgebreid lager onderwijs (mulo); de hogere burgerschool (hbs). In 1878 werd de wet aangepast. Er waren vier soorten scholen: de Armenschool, de Herhalingschool, de Tweede Burgerschool voor vooral middenstandskinderen en de Eerste Burgerschool voor de beter gesitueerden. Buiten de Herhalingschool waren ze voor jongens en meisjes, die wel gescheiden van elkaar zaten.</p>
1865	WR	Thorbecke-wetgeving gezondheidszorg
1867	OVO	Jan Klootsema (1867-1926)
1872	OVO	Van Voorthuijsen (1872-1952)
1873	OVO	Brailleschrift algemeen aanvaard
1874	WR	Kinderwetje van Van Houten
1875	OVO	Philipp Kohnstamm (1875-1951)
1884	OVO	Oprichting Algemene Nederlandse Dovenvereniging Guyot
1890	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Door de inzet van ds. Willem van den Bergh wordt de 'Vereniging tot opvoeding en verpleging van idiote en achterlijke kinderen' opgericht • Jan Waterink (1890-1966)

1892	OVO	I.C. van Houte (1892-1989)
1895	OVO	Oprichting Nederlandse Blindenbond
1896	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Eerste dagschool wordt, geïnitieerd door Köhler, in Rotterdam opgericht als afdeling van een gewone lagere school • Het 'NUT' Door het genootschap 'Tot Nut van 't Algemeen', het 'NUT', wordt een commissie ingesteld, die zich zal bezinnen op de volgende vraag: 'Wat wordt in Nederland door overheid, stichtingen, verenigingen of bijzondere personen gedaan, zowel stoffelijk als zedelijk, ten behoeve van kinderen, wier opvoeding door de daartoe geroepenen, hetzij stoffelijk, hetzij zedelijk, wordt verwaarloosd?' • Oprichting van 'Pro Juventute'
1898	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Frits Grewel (1898-1973) • Rapport van Levy e.a. over 'Het vraagstuk der verzorging van verwaarloosde kinderen'
1899	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Op 14 december wordt door de Nederduits Hervormde Gemeente te Arnhem de 'Vereeniging tot verzorging van gebrekkige en mismaakte kinderen in Nederland' opgericht • Ontstaan van de 'Nederlandse Bond tot Kinderbescherming' • De eerste 'School voor Maatschappelijk Werk' wordt te Amsterdam geopend • In de Amsterdamse Potgieterstraat wordt de eerste afzonderlijke dagschool voor zwakzinnigen, de School voor Achterlijke Kinderen, geopend
1900	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Eerste nummer van het Tijdschrift voor Armwezen en Maatschappelijk Werk' verschijnt • Eerste onderwijsinstituut voor lichamelijk gehandicapten in Arnhem
1901	WR	<ul style="list-style-type: none"> • Leerplichtwet • Woningwet • Ongevallenwet • Burgerlijke kindernet <p>Verwaarloosde, verlaten en verweesde kinderen vallen onder dezelfde voogdij-regeling: de voogdij ging over naar de instelling voor kindbescherming waar het kind verbleef. De kindernetten worden pas vanaf 1905 uitgevoerd.</p>

1901	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • De drie scholen voor verstandelijk gehandicapten telden rond de honderd leerlingen • Eerste consultatiebureau voor zuigelingen geopend in Den Haag
1902	OVO	Helena Stellwag (1902-1996)
1903	OVO	Köhler richtte samen met Vos, Schreuder en Wijsman de 'Vereniging van Onderwijzers en Artsen, werkzaam aan inrichtingen voor onderwijs aan achterlijke en zenuwzwakke kinderen' op
1904	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Willem Evert Vliegenthart (1904-1976) • Het boek 'Misdeelde kinderen' van Jan Klootsema verschijnt
1905	WR	<p>De kindervetten</p> <p>Deze maken het voor het eerst mogelijk dat de staat ingrijpt wanneer ouders hun opvoedende rol niet goed vervullen. De vaderlijke macht is daarmee niet langer onaantastbaar. De rechter kan ouders voortaan uit de ouderlijke macht ontzetten of ontheffen als ze hun kinderen verwaarlozen. De kindervetten voorzien ook in de bestrijding van jeugdcriminaliteit. Beneden de 18 jaar is er sprake van kindervettenrecht. Er komen speciale jeugdvervangingen en heropvoeding wordt een vast onderdeel van de veroordeling. Niet langer zitten kinderen in dezelfde vangenis als volwassenen.</p> <p>Maatregelen worden bekostigd door het rijk; er komen regels voor de erkenning van particuliere (levensbeschouwelijke) internaten.</p>
	OVO	Martinus Jan Langeveld (1905-1989)
1906	OVO	Nicolaas Vlietstra (1906-2001)
1908	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Wilhelmina Bladergroen (1908-1983) • Oprichting Nederlandse Vereniging voor Slechthorenden (NVVS) • Congres 'De opvoeding van het kind' (Den Haag)

100 jaar orthopedagogiek

De eerste 50 jaar

1909

OVO

Eerste 'Tijdschrift van de Vereniging van Onderwijzers en Artsen, werkzaam aan inrichtingen voor onderwijs aan achterlijke en zenuwzwakke kinderen' verschijnt in april

I. Schreuder Az. – De school voor buitengewoon onderwijs is een zegen voor het achterlijke kind - Tijdschrift der Vereniging van Onderwijzers en Artsen werkzaam aan Inrichtingen voor Onderwijs aan achterlijke en zenuwzwakke kinderen, 1e jaargang, 1909, p. 1 - 6. *Overdruk opgenomen in Tijdschrift voor Orthopedagogiek januari/februari 2010.*

Uit het vijfde jaarverslag van De Vereniging van Onderwijzers en Artsen d.d. 24 april 1909 te 's-Gravenhage: 'De Vereniging van Onderwijzers en Artsen enz. door ervaring kennende de groote eigenaardige moeilijkheden aan het onderwijs dezer kinderen verbonden – welke moeilijkheden uiteraard den onderwijzer der gewone school niet bekend zijn door de ervaring gerechtigd tot die uitspraak, dat aan den onderwijzers dezer kinderen geheel andere eischen behooren gesteld te worden dan aan den onderwijzer der gewone school; spreekt als haar overtuiging uit, dat het in het belang van dit onderwijs is, bij een vacature voor hoofd ener school voor zwakzinnige kinderen een keuze te doen uit de personen, die in zoodanige scholen hun practische opleiding hebben genoten'.

Op de ledenvergadering van 19 september 1909 machtigden de leden het bestuur van O & A om de nodige stappen te doen om in 1910 te starten met het geven van een cursus en daarvoor rijkssubsidie aan te vragen. Op het verzoek tot rijkssubsidie werd afwijzend gereageerd. De vereniging besloot daarop in eigen beheer en met gebruik van de aanwezige en beschikbare kennis korte cursussen te geven. Daarbij ging het om onderwerpen als: psychologie van zwakzinnige kinderen; verschillende vormen van abnormaliteit; behandeling van spraakgebreken bij zwakzinnigen; methodiek benevens leerplan, leerrooster en leermiddelen aan onze scholen; organisatie van scholen voor zwakzinnigen; lichaamsoefeningen; arbeid in de eerste leerjaren (fröbelen); zorg voor ontslagen leerlingen; en de schoolhygiëne.

1911

WR

Minister Talma dient ontwerp van wet in betreffende de verzekering van arbeiders tegen de geldelijke gevolgen van invaliditeit en ouderdom

OVO

- Oprichting 'Amsterdams Paedologische Gezelschap'
- Eerste Pedologisch Congres te Brussel onder voorzitterschap van Decroly
- In 1911 werd huis Harreveld een opvoedingsgesticht van de St. Vincentiusvereniging voor R.K. jongens

1912

OVO

Derk Zuithoff (1912- 2002)

1913

WR

Invaliditeitswet in Staatsblad (nr. 205)

OVO

- Leon van Gelder (1913-1981)
- De door Herderschêe bewerkte intelligentietest van Binet-Simon uit 1904 wordt ingevoerd

A

D. Herderschêe – Verstandsmetingen bij achterliken, Tijdschrift der Vereeniging van Onderwijzers en Artsen werkzaam aan Inrichtingen voor Onderwijs aan achterlijke en zenuwzwakke kinderen, 5e jaargang, 1913, p. 41 - 50.
Overdruk opgenomen in Tijdschrift voor Orthopedagogiek april 2010.

1914

G

Start Eerste Wereldoorlog

OVO

Adriaan de Groot (1914-2006)

OG

Op 9 september start de Prof. H. Burgerschool, school voor slechthorenden in Amsterdam

1915

G

Koopvaardijchip 'Jan Pietersz Coen' komt in de vaart

OVO

In Tilburg wordt het 'Psychologisch-Paedagogisch Instituut van de Katholieke leergangen' opgericht

A

Betekenis van de willekeurige beweging in het algemeen voor de lichamelijke, verstandelijke en morele ontwikkeling

Fragment: *Tijdschrift Vereeniging van Onderwijzers en Artsen werkzaam in Inrichtingen voor Onderwijs aan achterlike en zenuwzwakke kinderen, januari 1915, zevende jaargang – L. Broekhuizen*

Het kind dat te weinig lichaamsbeweging heeft, vertoont een biezonder uiterlik, dat zich met een enkel woord laat kenmerken: het kwijnt. Het heeft in zijn algemeen voorkomen en in zijn houding iets dat doet denken aan een plant die kwijnt en verzwakt ten gevolgen van gebrek aan lucht en zon. Alle spieren zijn te zwak en hieruit vloeit voort dat er een verkeerde houding ontstaat die zelfs in verkrommingen kan overgaan (...). Alle functies van het lichaam verkeren in dezelfde kwijnende toestand als de spierfuncties. De spijsvertering is traag en de eetlust ontbreekt, de cirkulatie van het bloed is trager; de pols is klein en menigvuldig (...). Ook in de werkzaamheid der zenuwcentra worden afwijkingen

1915

A

waargenomen, zich openbarende in een verzwakking van alle actieve vermogens. Een wil heeft het kind niet meer; het heeft een onoverwinlijke afkeer van beweging en in 't algemeen van alles, wat inspanning kost. In hoe langer tijd het geen beweging genomen heeft, hoe meer het zich van beweging afkerig toont en hoe meer voorkeur het aan de dag legt voor zittende vermaken. Alsdan schijnen sommige kinderen met een ware hartstocht voor lezen vervuld te zijn en zij verslinden alle boeken, die zij machtig kunnen worden. Anderen brengen hele dagen door met tekenen op een hoek van de tafel. De ouders maken zich dan dikwijls illusies en verbeelden zich, dat hun zoon met een te grote lust voor de studie bezielde is, of zij zien in hem een bijzondere aanleg voor tekenen. Zij zien niet in, dat deze smaak slechts een voorwendsel is om het recht te hebben, zijn onbeweeglijkheid te bewaren en alles te vermijden, wat inspanning zou kunnen kosten. Naarmate nu de wil aan kracht verliest, wordt de gevoeligheid groter en de verbeelding levendiger, zoals dit in alle nerveuze toestanden het geval is. De morele gezondheid van het kind loopt geen mindere gevaren dan zijn fysieke gezondheid, en men kan met een Belgies schrijver, wiens naam mij niet te binnenschiet, zeggen: "Uw kind houdt niet meer van spelen; wees beducht, dat het een slecht kind wordt." "In deze ziekelijke, kwijnende toestanden is spieroefening het geneesmiddel bij uitnemendheid" (Lagrange-Ie Roy).

1916

WR

Instelling van de Staatscommissie voor Blinden

G

Vrouwen demonstreren voor actief kiesrecht

A

Ingezonden brief

Tijdschrift Vereeniging van Onderwijzers en Artsen werkzaam in Inrichtingen voor onderwijs aan achterlijke en zenuwzwakke kinderen, januari 1916, achtste jaargang
Ernst de Vries

Geachte Heer Herderscheê,

Uw artikel over 'Eugenie', in het Septembernummer van dit Tijdschrift, heeft mij door zijn duidelijke behandeling van het onderwerp en zijn sympathieke konklusies getroffen. Juist daarom zou ik gaarne een opmerking maken naar aanleiding van een enkel woord, n.l. of door U het woord mutant, sprongvariatie, wel in de juiste betekenis wordt gebruikt. Als zodanig wordt toch beschouwd een plotseling optredende vorm met een nieuwe eigenschap of het verdwijnen van een eigenschap, waardoor deze zich van zijn ouders onderscheidt. Bij de zich omhoogwerkende vader (pag. 77) bestaat m.i. geen nieuwe eigenschap, doch slechts een zeer gunstige combinatie der verschillende desbetreffende eigenschappen der ouders. Deze man is dan de zeer gunstig gekonstitueerde bastaard. Want een mensenras is niet één enkel onveranderlijk type, maar het is een groot mengelmoes van in enkele eigenschappen verschillende typen, zoals het gewone te velde staande koren uit een groot aantal, elk voor zich zaadvaste,

1916

A

ondersoorten bestaat.

Door kruising van dit groot aantal typen zal natuurlijk meestal een middensoort ontstaan, terwijl de gunstigste en de ongunstigste combinaties zeldzaam zullen zijn.

Het woord mutant blijve dan bewaard voor die vormen, waar een werkelijk nieuwe eigenschap optreedt, maar dat is, voor zover mij bekend, bij de mens nooit waargenomen.

Oegstgeest, Nov. 1915.

1917

WR

Grondwet

G

Actief kiesrecht voor mannen; het districtenstelsel wordt vervangen door het systeem van evenredige vertegenwoordiging

OVO

Het tijdschrift verschijnt nu onder de nam PAIS

1918

G

Hongeronlusten in Amsterdam, ook het personeel van de centrale keuken ging in hungerstaking

OVO

- **Oprichting van een eigen departement voor onderwijs op 25 september**
- **Eerste vakantiehuis voor de arbeidersjeugd, De Vonk in Noordwijkerhout**

1919

WR

- **Onderwijsraad ingesteld als adviesorgaan**
- **Verslag van de Staatscommissie om te onderzoeken wat van staatswege kan worden verricht tot verbetering van het lot van Blinden en Halfblinden (Eindrapport van de Staatscommissie voor Blinden)**
- **Arbeidswet**

Invoering van de 8-urige werkdag en vrije zaterdagmiddag en zondag; nacht-arbeid beter geregeld en kinderarbeid werd verboden voor kinderen jonger dan 14 jaar; bepaalde typen arbeid werden verboden voor vrouwen en kinderen jonger dan 18 jaar.

G

- **Kiesrecht voor vrouwen**
- **De eerste Luchtvaart Tentoonstelling Amsterdam wordt gehouden georganiseerd door Albert Plesman: 4000 mensen maken een rondvlucht boven Amsterdam**
- **Op 18 november overlijdt Domela Nieuwenhuis**

OVO

- **Oprichting van de katholieke blindenbond St. Odillia**

1919	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Oprichting Vereniging voor Misvormden, Leiden • Door de leeftijdsaanpassing wat betreft kinderarbeid worden op scholen 'herhalingsklassen' ingevoerd
1920	WR	Wet op het Lager Onderwijs; dit wordt in een Koninklijk Besluit geregeld
	G	<ul style="list-style-type: none"> • Opening eerste luchtlijn Amsterdam – Londen op 17 mei • 'De Jantjes' gaat op 14 augustus in première in de Plantage Schouwburg
	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • In de Wet op het Lager Onderwijs is opgenomen: 'buitengewoon lager onderwijs wordt gegeven in scholen bestemd voor kinderen die wegens ziels- of lichaamsgebreken of uit maatschappelijke oorzaak, niet in staat zijn geregeld en met vrucht het gewone onderwijs te volgen (...)'. Aanvankelijk is het bestemd voor zwakzinnige kinderen. • Dr. Van Voorthuysen was van 1920 tot 1937 de eerste inspecteur voor het buitengewoon onderwijs Deze voormalige schoolarts heeft zich speciaal ingezet voor het oprichten van scholen voor moeilijk en zeer moeilijk lerende kinderen. Ook na zijn inspecteurschap bleef hij actief. Zo was hij secretaris van de Staatscommissie inzake Onvolwaardige Arbeidskrachten en gaf hij tal van lezingen over de toekomst van de gehandicaptenzorg. • Het tijdschrift verschijnt onder de naam Tijdschrift voor Buitengewoon Onderwijs
1921	G	<p>Aan de Gemeenteraadsverkiezingen van Amsterdam neemt de Rapaille-partij deel met als lijsttrekker Cornelis de Gelder ('Had-je-me-maar').</p> <p>Hoofdpijnen van het programma: verlaging van de prijs van een borrel tot een stuiver, verlaging van de prijzen van brood en vet en vrij jagen en vissen in het Vondelpark. De partij kreeg twee zetels.</p>
1922	WR	<ul style="list-style-type: none"> • Aanvulling van de kinderbeschermingsmaatregelen • Arbeidsweek wordt weer verruimd naar 48 uur; 8,5 uur per dag en de zaterdagochtend • Vrouwenkiesrecht wordt in de Grondwet opgenomen
	G	<p>Ondertoezichtstelling door het aanwijzen van een gezinsvoogd; Aanstelling van de Kinderrechter</p>
1923	WR	Koninklijk Besluit Buitengewoon Lager Onderwijs

1923	G	Koningin Wilhelmina viert in september haar zilveren regeringsjubileum
	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Scholen voor dove, blinde en slechthorende kinderen en scholen verbonden aan gestichten worden toegestaan • Oprichting van het Consultatiebureau voor Lichamelijk Gebrekkigen te Rotterdam • Rini Wilmink (1923)
1924	G	Op 1 oktober vertrekt de Fokker F-VII voor de eerste vlucht naar Indië
	OVO	Oprichting 'Comité Auto- en Boottochtjes voor lichamelijk gebrekkigen te Rotterdam'
1925	G	Louis Bouwmeester overlijdt op 28 april
	OVO	Oprichting 'Vereniging tot Bevordering van de Studie in de Paedagogiek'
1926	G	De Gemeente Amsterdam neemt het beheer van de luchthaven Schiphol over
	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Oprichting Centrale Vereniging voor Lichamelijk Gebrekkigen (CVLG) en opheffing van de Vereeniging tot verzorging van gebrekkige en mismaakte kinderen in Nederland • Eerste Nederlandse Paedagogisch congres • Oprichting van het Nutsseminarium voor Paedagogiek' te Amsterdam
1927	G	<ul style="list-style-type: none"> • Het theater Carre bestaat 40 jaar • Jean-Louis Pissuisse en Jenny Gilliams worden vermoord
	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Leerplan aanvaard en financiële steun toegezegd Op 22 oktober 1927 kwamen '... een zestiental personen te Amsterdam bijeen, als afgevaardigden van verschillende corporaties op onderwijsgebied, of als wethouder van onderwijs in groote steden die hun belangstelling in de zaak van het B.L.O. medebrachten. Doel was: te komen tot een verbetering van de opleiding van leerkrachten bij het B.L.O., welke dringend noodig werd geacht' en: 'Een leerplan ontworpen door het Federatief Comitee werd door den minister van Onderwijs aanvaard en financieele steun voor 1929 werd toegezegd'. • Oprichting Nederlandse Vereniging tot bevordering van de arbeid voor onvolwaardigen (AVO)

1927	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • De Centrale Vereniging voor Lichamelijk Gebrekkigen publiceert de brochure 'Hoe zorgt Nederland voor zijn lichamelijk gebrekkigen'
1928	WR	Instelling van de Staatscommissie inzake Onvolwaardige Arbeidskrachten
	G	Olympische spelen in Amsterdam
	OVO	Internationaal AVO-congres betreffende arbeid en arbeidsmethoden voor Onvolwaardige Arbeidskrachten
1929	WR	Ziektewet
	G	<ul style="list-style-type: none"> • Het Paleis voor Volksvlucht brandt in de nacht van 18 op 19 april af • Op 13 oktober vliegt de 'Graf Zeppelin' boven Amsterdam
	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Wim ter Horst (1929) • J.F.W. Kok (1929) • Simon J. Redmeijer (1929) • Studiecursus voor leerkrachten bij het B.L.O. Bij de opening van de 'Studiecursus voor leerkrachten bij het B.L.O.' werd het woord gevoerd door dr. Van Voorthuysen, de inspecteur voor het buitengewoon onderwijs als vertegenwoordiger van de minister. Hij zei over het ingediende leerplan het volgende: '... dat de cursus in hoofdzaak een theoretische zal zijn. Als voornaamste vakken zullen bestudeerd worden de elementen van het psychisch gebeuren en daarmee in verband zullen worden beschouwd de afwijkingen die in het zielsleven van de verstandelijk minderwaardigen voorkomen. Het is duidelijk, dat men niet heeft te verwachten nauwkeurige voorschriften op welke wijze men zijn werk als onderwijzer van achterlijke kinderen heeft te verrichten. Met uitzondering van enkele handgrepen die bij het spreekonderwijs te pas komen, zullen meer dan algemene lijnen niet worden aangegeven. Men zal van den cursus derhalve niet huiswaarts keeren met een receptenboek onder den arm, waarin staat opgetekend, hoe het eene vak moet worden voorbereid en hoe het andere moet worden opgediend. De praktijk van het onderwijs moet men zich ten slotte zelf leeren. De wetenschappelijke bestudeering der problemen van de opvoedkunde der abnormale jeugd kan echter bijdragen tot verbetering van de praktijk en het onderwijs aan misdeelden frisch en levend te houden'. • Eerste internationale congres van de International Society for Crippled Children, Genève

1929

A

- In 1929 werd gestart met de vakstudie buitengewoon onderwijs, de zogenaamde zaterdagcursussen
- Opening studiecursus voor het b.l.o., Tijdschrift voor buitengewoon onderwijs, 10e jaargang, 1929, p. 178 - 185
- Voorthuijsen e.a. – Opening studiecursus voor het b.l.o. Tijdschrift voor buitengewoon onderwijs, 10e jaargang, 1929, p. 178 - 185. *Overdruk opgenomen in Tijdschrift voor Orthopedagogiek maart 2010.*

1930

WR

Arbeidsbemiddelingswet (Staatsblad 433, 29-11-1930)

G

De nieuwe sluizen van IJmuiden worden door Koningin Wilhelmina op 29 april geopend

OVO

Lea Dasberg (1930)

1931

WR

Koninklijk Besluit Buitengewoon Onderwijs

G

- Op 29 augustus neemt Wibaut afscheid als gemeentebestuurder
- De tunnels onder het Amsterdamse Rijksmuseum worden afgesloten voor alle verkeer, uitgezonderd fietsers en voetgangers
- De gasmunt met inkeping – ‘goed voor een kubieke meter gas’- wordt geïntroduceerd
- Kappers voeren speciale werklozentarieven in

OVO

- Scholen voor psychopaten – worden in 1949 zeer moeilijk opvoedbaar genoemd – en scholen voor lichamelijk gehandicapte kinderen worden toegestaan
- Oprichting Nederlandse Bond van Dovenverenigingen

A

H.A. Schuijt – Samenwerking tussen school en huis, Tijdschrift voor Buitengewoon Onderwijs, 12e jaargang, 1931, p. 221-225. *Overdruk opgenomen in Tijdschrift voor Orthopedagogiek april 2010.*

1932

G

- Op 28 mei wordt in Amsterdam de Berlagebrug geopend
- De Gemeente-universiteit bestaat 300 jaar

OVO

De Stichting voor Buitengewoon onderwijs wordt opgericht en daarbinnen ontstaat het opleidingsinstituut het Seminarium. De eerste tweejarige dagopleiding gaat van start op initiatief van Dr. A. van Voorthuijsen

1933	WR	Koninklijk Besluit: Minimumleeftijd voor toelating tot het buitengewoon onderwijs wordt verhoogd van 6 naar 7 jaar
	G	<ul style="list-style-type: none"> Op 2 augustus worden formulieren uitgereikt voor gratis rijwielplaatjes. Eigenaars van zo'n 'werklozenplaatje' mochten op zondag niet fietsen, bovendien kregen ze een stempel in het trouwboekje Op 16 augustus rijdt de eerste elektrische tram op het traject Amsterdam – Monnikendam Op 20 oktober neemt Esther de Boer – Van Rijk op 80-jarige leeftijd afscheid van het toneel
1934	G	<ul style="list-style-type: none"> Begin van de aanleg van het Amsterdamse Bos Jordaanoproer Het Ajax-stadion wordt geopend in de Watergraafsmeer in Amsterdam Begin van de demping van het Rokin Op oudejaarsavond maakt de 'Boldootwagen' zijn laatste rit door de stad
	A	J. de Graaff – De theorie van het kinderspel. Tijdschrift voor buitengewoon onderwijs, 1934, 15e jaargang, p. 50-60. <i>Overdruk -gedeeltelijk- opgenomen in Tijdschrift voor Orthopedagogiek november 2010.</i>
1935	G	<ul style="list-style-type: none"> Mussert houdt met een zweepje al te opdringerige tegenstanders uit zijn buurt Max Eeuwe behaalt het wereldkampioenschap in een tweekamp met Aljechin
	OVO	Joep Dumont (1935-1994)
1936	G	<ul style="list-style-type: none"> Prinses Juliana verlooft zich met Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe – Biesterveld Grote polio-epidemie
	OVO	Klaas Doornbos (1936)
1937	G	350 jaar geleden werd Joost van den Vondel geboren
1938	WR	Eindrapport van de Staatscommissie inzake onvolwaardige arbeidskrachten

1938

G

Koningin Wilhelmina viert haar 40-jarig ambtsjubileum

OVO

- Blauwe Vogelgroepen (Padvinderij voor gehandicapte kinderen, 'Bijzondere Eisengroepen')
- Vereniging ter bevordering van de belangen van slechthorenden

A

'Voor het eerst worden docentenvergaderingen gehouden. Dat betekent systematisch evalueren en de vorderingen van de cursisten bespreken. Ook worden de hoofden van scholen aangeschreven met de vraag hoe de toekomstige cursist als onderwijzer functioneert.'

1939

WR

Kinderbijslagwet – bij 2 of meer kinderen –

G

- Op 3 juli wordt Louis Davids gecremeerd
- Mobilisatie van het Nederlandse leger
- Het Amstelstation en Muiderpoortstation worden in Amsterdam in gebruik genomen

OVO

- Jan Dirk Imelman (1939)
- Jan Rispens (1939)
- Internationales Kongress für Heilpädagogik

1940

G

- Op 10 mei wordt Nederland door Duitsland aangevallen
- Op 31 augustus verschijnt 'Vrij Nederland' in een oplage van 130 exemplaren
- Op 3 november dirigeert Mengelberg het openingsconcert van 'Vreugde en arbeid'
- In november worden alle Joodse ambtenaren ontslagen

OVO

- Han Nakken (1940-2010)
- Juliaan Van Acker (1940)
- Oprichting Nederlandse Christelijke Bond van Doven
- Eerste, ongesubsidieerde, LOM-school in Amsterdam

A

- G.J van der Ploeg – Verband tussen school en huis. Tijdschrift voor Buitengewoon Onderwijs, 21e jaargang, 1940, p. 129-131. *Overdruk opgenomen in Tijdschrift voor Orthopedagogiek juni 2010.*
- W. Wiersma – Psychopathen, zwakzinnigen en de school. Tijdschrift voor Buitengewoon Onderwijs, 21e jaargang, 1940, p. 89-96. *Overdruk opgenomen in Tijdschrift voor Orthopedagogiek juli/augustus 2010.*

1940

A

- **W.A. van Liefland** – De psychologie van het lezen. (I.). Tijdschrift voor Buitengewoon Onderwijs, 21e jaargang, 1940, p. 66-71. *Overdruk opgenomen in Tijdschrift voor Orthopedagogiek september 2010.*
- **W.A. van Liefland** – De psychologie van het lezen. (II.). Tijdschrift voor Buitengewoon Onderwijs, 21e jaargang, 1940, p. 117-122. *Vermeld in Retro Perspectief september 2010.*

1941

WR

Verplichte ziekenfondsverzekering

G

- **De Joodse buurt in Amsterdam wordt afgesloten door middel van prikkeldraad en het ophalen van de bruggen**
- **Februari-staking**

OVO

- **Luc Stevens (1941)**
- **Ko Rink (1941-2010)**

A

Jaarvergadering van de Vereniging 'Onderwijzers en Artsen' op 12 April 1941 in 'Monopole' te Amersfoort

Fragment tijdschrift voor Buitengewoon Onderwijs, mei 1941 Van het hoofdbestuur
 "De jaarvergadering gaat door!"

Snel het bericht doorgeven.

Moeilijkheden met het reizen...?

Hoe de lunches in te richten?

't Doet er niet toe: de jaarvergadering gaat door!

Van Noord en Zuid, van Oost en West zullen ze komen, de werkers bij het buitengewoon onderwijs, en elkaar de hand reiken. Een lang en bang jaar ligt achter ons. We hebben behoefte elkaar te zien, met elkaar te spreken over onze gemeenschappelijke taak en moeilijkheden. Er is werk te doen ten belange van het misdeelde kind; ook nu; juist nu.

Verleden jaar kwamen we in haastige vergadering, ver in het jaar, bijeen te Utrecht. Het jaar daarvoor waren meer dan honderd b.o.-ers verenigd in de Mr. Or. v. Id. Bergh-stichting, die daar tegen de blonde duinen van Noordwijk ligt aangevlid. Toen toverde een vroege voorjaarszon blijheid en straalden kleurige voorjaarsbloemen in de gulle 'Instuif' te Noordwijk.

12 April 1941.

De lage luchten hangen zwaar boven de huizenresten van Rotterdam.

In de grauwe ruimte van het Maasstation beweegt zich een druk reizigersgedoe.

Op tijd vertrekt de overvolle trein en schuift de groene velden in. Voorbij Utrecht komen de eerste dennenbomen en dan de heide, overkoepeld door een egaal-grauwe lucht.

Daar is Amersfoort, waar O. en A. dit jaar haar vergadering houdt.

Een dichte hemel, een kleurloze dag... maar 'de jaarvergadering gaat door', dus: een blij ontmoeten van werkers bij het b.o. De zaal is zowaar te klein. Daar heb je Winschoten en Emmen en... 'nee maar, is 't heus? De ere-voorzitter is ook

1941

A

aanwezig. Fijn, de heer Schreuder weer eens te zien.

Onder zijn bezielende leiding heeft O. en A. menigmaal vergaderd.

Dan opent de Voorzitter de vergadering, heet de aanwezigen welkom, inzonderheid de ere-voorzitter en Mej. dr. Van der Wal, de spreekster voor heden-middag en spreekt vervolgens over de onzekerheid om ons heen. Deze onzekerheid geeft een gevoel van saamhorigheid en brengt tot samenwerking naar één doel, waarbij de werkelijkheid steeds voor ogen moet worden gehouden.

Van ieder vraagstuk wordt nu eerst de sociale zijde belicht. Het buitengewoon onderwijs is een onderdeel van de sociale zorg.

1942

G

De binnenplaats van de Hollandsche Schouwburg aan de Plantage Middenlaan wordt in de herfst in gebruik genomen als verzamelplaats voor Joodse Nederlanders die van daaruit op transport worden gesteld naar Westerbork.

OVO

- **Dr. A. van Voorthuijsen bepleit de instelling van een bureau voor voor- en nazorg bij de Centrale Vereniging voor Lichamelijk Gebrekkigen**
- **Oprichting van de Algemene Nederlandse Invaliden Bond (ANIB)**

A

De maatschappelijke betekenis der zwakzinnigheid.

Fragmenten Tijdschrift voor Buitengewoon Onderwijs, november 1938

Dr. A. van Voorthuijsen

Is het verschijnsel der zwakzinnigheid een gevaar voor de samenleving?

Naar aanleiding van hetgeen in het voorafgaande is meegedeeld, komt de vraag naar voren of de zwakzinnigheid een gevaar voor de samenleving oplevert. Deze vraag heeft ongetwijfeld recht van bestaan. Zij wordt dikwijls gesteld, maar zij is niet dan zeer terloops aan de orde geweest in de kringen van de mensen, die zich met de zorg - en in het bijzonder met het onderwijs - der zwakzinnigen bezighouden. Zal niet, zo wordt er gevraagd, de verbeterde zwakzinnigenzorg tot gevolg hebben, dat het aantal zwakzinnigen in de maatschappij onrustbarend toeneemt? Zal deze vermeerdering niet allerlei moeilijkheden meebrengen?

Zal de samenleving de last en de kosten, welke door de zwakzinnigen worden veroorzaakt, op de duur kunnen dragen? Zal het gemiddelde geestelijke peil der bevolking niet belangrijk dalen? Zal aan de maatschappij als geheel door de huidige zwakzinnigenzorg niet groot nadeel worden toegebracht? Moet ten slotte niet meer, dan tot nu toe geschiedt, de studie worden gericht op de pogingen, die worden aanbevolen ter vermindering van het aantal zwakzinnigen?

Dit zijn alle zeer pijnlijke vragen. Wij willen zo gaarne ons alleen wijden aan de verbetering van de levensomstandigheden der zwakzinnigen en daarbij maar liever niet nadenken over mogelijke gevolgen, die daardoor wellicht te voorschijn worden geroepen. In de eerste plaats is hieromtrent echter op te merken, dat het gevaar niet dreigt van de zijde der lijdens aan laagstaande vormen van zwakzinnigheid. Bij de imbecillen en de idioten berust de geestelijke stoornis in zeer vele gevallen op exogene, niet erfelijke, factoren. Daarenboven blijkt het uit alle gegevens, dat de lagere vormen der oligophrenie zo goed als geen nageslacht voortbrengen. Het gevaar van, wat men noemt, de verproletarisering der bevolking

1942	A	dreigt in hoofdzaak van de kant der debielen en van de groep der zwakbegaafden, die zich tussen de debielen en de normalen bevindt.
1943	WR	Commissie Van Rhijn ingesteld (voor een nieuw sociaal-zekerheidsstelsel)
	G	<ul style="list-style-type: none"> • Op 26 januari veroorzaakt een bom brand in het Rembrandttheater in Amsterdam • 27 Maart: aanslag op het bevolkingsregister • Polio-epidemie in Nederland
1944	G	<ul style="list-style-type: none"> • 17 september: spoorwegstaking • Energieschaarste • Hongerwinter
	WR	<ul style="list-style-type: none"> • De Commissie Van Rhijn publiceert een rapport <i>Sociale Zekerheid. Rapport van de Commissie Van Rhijn over de toekomst van de sociale zekerheid in Nederland, waarin ook voorstellen worden gedaan over de 'rehabilitatie' van oorlogsslachtoffers</i> • Wettelijk minimumloon; uitkering bij ziekte of werkeloosheid werd een recht in plaats van een gunst
1945	G	<ul style="list-style-type: none"> • Op 27 februari begint het Zweedse Rode Kruis met de uitreiking van levensmiddelen • Op 5 mei verschijnen de draaiorgels weer in de straten • Op 11 mei neemt Winston Churchill plaats op het balkon van het Paleis op de Dam
	OVO	Oprichting van de Commissie voor het vraagstuk der Lichamelijk Gebrekkigen, op initiatief van de AVO
1946	WR	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsnota Beleidsnota van mr. J.H. Vergragt, werkzaam op de afdeling Volksgezondheid van het Ministerie van Sociale Zaken, bevattende het advies aan de toenmalige Directeur-Generaal van de Volksgezondheid dr. C. van den Berg om een college in te stellen, dat de regering van advies zou moeten dienen over het vraagstuk van het herstel van arbeidsgeschiktheid van mindervaliden en de oprichting van revalidatiecentra. Er volgt een beschikking van 1 april 1946, nr. 340 A (staatscourant nr. 95), waarbij de Raad voor Herstel van Arbeidsgeschiktheid werd ingesteld. Deze Raad werd samengesteld uit vertegenwoordigers van de drie betrokken ministeries en representanten van een groot aantal niet-ambtelijke organisaties.

1946	WR	<ul style="list-style-type: none"> • De instellingsbeschikking van de Raad voor Herstel van Arbeidsgeschiktheid verschijnt in de Staatscourant
1947	G	<ul style="list-style-type: none"> • Henriëtte Roland-Holst ontvangt een eredoctoraat van de Universiteit van Amsterdam • Op 27 oktober worden de eerste schoolverkeersbrigadiertjes – Klaarovers – aangesteld • Proces tegen Han van Meegeren
	OVO	Oprichting stichting Het Nederlandse Blindenwezen
1948	G	<ul style="list-style-type: none"> • Terug uit Londen maakt Fanny Blankers-Koen, viervoudig Olympisch kampioene, een rondrit • Het eerste 'Marshall-schip' loopt de haven binnen • Op zaterdag 4 september doet Koningin Wilhelmina afstand van de troon. Twee dagen later wordt Juliana als vorstin ingehuldigd • Grote polio-epidemie in Nederland
	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Jan Steutel (1948) • Oprichting van de Federatie voor Lichamelijk Gebrekkigen
	A	Prof. dr. R. Casimir: 'Bij de leerkrachten van het Buitengewoon Lager Onderwijs is in hoge mate de wil aanwezig geweest hun theoretische en praktische kennis uit te breiden, opdat zij het hun toevertrouwde onderwijs steeds beter zouden doen beantwoorden aan het doel. Het Tijdschrift voor Buitengewoon Onderwijs werkt aan de bevordering van dit streven krachtig mee'.
1949	WR	<ul style="list-style-type: none"> • BLO-besluit • Werkeloosheidwet
	G	Nederland draagt de soevereiniteit over aan de Indonesiërs
	OVO	Uitbreiding met scholen voor epileptische, tuberculeuze, ziekelijke en kinderbeschermings-kinderen en voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden
1950	WR	Leerplicht: 8 jaar schoolgaan verplicht

1950	G	De Kalverstraat viert het 500-jarig bestaan
	A	<p>Problemen der kinderdiagnostiek <i>Tijdschrift voor Buitengewoon Onderwijs, Februari 1950</i> Van Liefeland</p> <p>Op 26 November j.l. hield Mej. Bladergroen in de aula van de Groninger Universiteit een openbare les bij de aanvaarding van haar ambt van lector in de kinderpsychologie aan deze universiteit.</p> <p>... Voor wie Mej. Bladergroen kent, spreekt het haast vanzelf dat deze les voor een deel ook gewijd was aan het probleem van de partiële defecten, een probleem, waarvoor Mej. Bladergroen meer dan iemand anders in ons land de aandacht heeft gevraagd en dat zij op haar instituut te Amsterdam ook nader tot oplossing heeft gebracht. Voor ons, leerkrachten bij het zwakzinnigenonderwijs, ligt de betekenis van haar arbeid voornamelijk in haar opmerking, dat “vele kinderen thans nog op grond van de onbekendheid met de functioneel retardaties en derzelve reparabiliteit foutievelijk gediagnostiseerd (zijn) als debiel of zwakbegaafd, terwijl zij slechts pseudodebiel, pseudozwakbegaafd of partieel ten achter zijn. Dit betekent dus, dat zij in potentie ‘normaal’ zijn.”</p>
1951	G	Burgemeester D’Ailly maakt een Rijnreis om propaganda te maken voor Amsterdam als Rijnhaven
1952	G	<ul style="list-style-type: none"> • Op 21 mei wordt het Amsterdam-Rijnkanaal geopend • Op 19 december wordt ‘De Dokwerker’ onthuld • Polio-epidemie in Nederland
	OVO	<ul style="list-style-type: none"> • Oprichting van de Nederlandse Stichting voor het Gebrekkige Kind, Amsterdam • Centrale Vereeniging voor Lichamelijk Gebrekkigen verandert naam en doelstelling in Nederlandse Centrale Vereniging voor Gebrekkigenzorg
1953	G	<ul style="list-style-type: none"> • Hulpacties worden georganiseerd voor de slachtoffers van de Watersnoodramp die in de nacht van zaterdag 31 januari op zondag 1 februari plaatsvond • Grote polio-epidemie
	OVO	Oprichting Raad voor Revalidatie, opheffing van de Raad tot Herstel van Arbeidsgeschiktheid
1954	G	<ul style="list-style-type: none"> • Poëzieprijs Op 27 maart zal aan Lucebert de oorkonde behorend bij de poëzieprijs van de

1954	G	<p>Gemeente Amsterdam worden overhandigd. Samen met zijn vrouw, gekleed als keizer en keizerin, begeleid door vijf Vijftigers, wordt de hofhouding door suppoosten van het Stedelijk museum de toegang geweigerd omdat zij niet over toegangskaarten beschikken. De politie verwijderd de prijswinnaar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In oktober viert de MARVA – Marine Vrouwen Afdeling – het 10-jarig bestaan • Polio-vaccin ontdekt
	A	In 1954 komt er een specialisatieleergang voor leerlingen met partiële defecten. Indirect geïnitieerd door prof. W. Bladergroen
1955	G	<ul style="list-style-type: none"> • 10 Jaar bevrijding • Het trampersoneel in Amsterdam roept een wilde staking uit. De burgemeester zet zo'n 500 militairen in bij de tram, de ponten, de gasfabriek en de vuilophaaldienst
	Ovo	Oprichting Nederlandse Dovenraad
1956	WR	<ul style="list-style-type: none"> • Grondwetswijziging: Het ledental van de Eerste Kamer gaat van 50 naar 75 en dat van de Tweede Kamer van 100 naar 150 • Algemene Ouderdomswet
	G	<ul style="list-style-type: none"> • Het Nationaal Monument op de Dam wordt onthuld op 4 mei • Na de inval van de Russische troepen in Boedapest op zondag 4 november worden de ruiten ingegooid van het gebouw Felix Meritis. Stenen en brandend materiaal worden de drukkerij van De Waarheid binnengegooid. De onrusten hielden enige dagen aan • Grote polio-epidemie, ca. 2400 slachtoffers. Er komen 9 volledig toegeruste poliocentra, als afdelingen, verbonden aan de grotere ziekenhuizen waar speciale teams de patiënten behandelen. Na behandeling konden zij bijna nergens heen, daarom werden zogenoemde Buitenklinieken ingericht
1957	G	<ul style="list-style-type: none"> • Op 1 februari wordt Van Hall geïnstalleerd als burgemeester van Amsterdam • Op 5 februari vindt in Krasnapolsky de finale plaats van het Rock en Rollkampioenschap • De Schellingwouderbrug wordt op 30 november geopend
1958	G	Op 2 juni wordt de eerste steen gelegd voor de tuinstad Buitenveldert

1958

A

In 1958 presenteert Van der Jagt in de bestuursvergadering van de Stichting voor Buitengewoon Onderwijs een leergang voor hoofden der scholen

1959

WR

- 'Gehandicaptenregeling', doel: inschakeling van gehandicapten in het arbeidsproces, bijdragen verstrekken voor voorzieningen (revalidatie, apparatuur, vervoermiddelen)
- Algemene Weduwen- en Wezenwet

G

De wandschildering die Karel Appel in 1949 in de kantine van het Stadhuis maakte – Vragende kinderen – werd toentertijd op beslissing van B en W achter een schot weggetimmerd. In april wordt het schot nu weggehaald

OVO

- Er wordt besloten de gehele opleiding voor het Buitengewoon Onderwijs samen te vatten onder de naam 'Seminarium voor Orthopedagogiek'
- Opening van revalidatiecentrum Heliomare in Wijk aan Zee (vroeger een sanatorium voor tbc-patiënten)
- Gezinsproblemen bij de opname van een gehandicapt kind in een inrichting, proefschrift Vromen.

Het totale overzicht

U hebt nu een beeld gekregen van de periode voorafgaand aan en de eerste 50 jaar van '100 jaar orthopedagogiek'. Voor het totale overzicht verwijzen wij u graag naar de site <http://www.100jaarorthopedagogiek.nl> waar dit vanaf januari 2011 – in zich steeds uitbreidende en meer gedetailleerde vorm – gepresenteerd gaat worden.

Samenstelling: Henk Koster, Jan Brandsma, Rinus Keyman